

07.51 uur

Willem van Tongeren¹

Is het werkelijk nodig een moeder met schoolgaand kind 's morgens vroeg met veel machtsvertoon te overvallen teneinde onderzoek te doen naar het recht op bijstand? De CRvB laat in zijn uitspraak onder de feiten en omstandigheden de (enerverende) huiselijke taferelen die op het onverwachte huisbezoek volgden uitvoerig de revue passeren, maar in de motivering van zijn uitspraak spelen zij geen rol.

Op 17 december 2013 om 07.51 uur hebben een casemanager en een sociaal-rechercheur aangebeld (bij een woning in de gemeente Sittard-Geleen) om een onaangekondigd huisbezoek af te leggen, zoals wordt opgetekend in een recente uitspraak van de CRvB.² Aan dat bezoek was voorafgegaan een intakegesprek op 1 augustus 2013, tijdens welk gesprek de vrouw aangaf dat zij een nieuwe relatie had. Een wakkere ambtenaar zag toen al dat de vrouw is weggereden in een auto waarvan het kenteken op naam van M. staat. Op 8 oktober 2013 is er een gesprek over de aanvraag van een bijstandsuitkering en op 31 oktober 2013 wordt een aanvraag voor een bijstandsuitkering gedaan voor een alleenstaande. In de periode 27 november 2013 t/m 17 december 2013 zijn op elf dagen waarnemingen in de omgeving van de woning verricht.

Uit het door de CRvB genoemd verslag dat over het huisbezoek was opgesteld, is het volgende op te maken. Het huisbezoek kwam de vrouw niet goed uit, zij wilde douchen en haar zoon naar school brengen. De rechercheur en de casemanager wezen op de gevolgen voor de uitkering als zij niet werden binnengelaten met daarbij de mededeling dat het bezoek maar tien minuten hoefde te duren. Vervolgens gingen de ambtenaren naar buiten om de vrouw de gelegenheid te geven de zoon uitleg te geven. Na korte tijd zijn zij weer binnen gelaten. Naast de vrouw waren toen de zoon aanwezig en M. De vrouw verzocht M. het toestemmingsformulier door te lezen, alvorens zij wilde tekenen. Terwijl M. dat deed, gaf de vrouw aan het niet normaal te vinden, het huisbezoek, op dat tijdstip én in het bijzijn van haar zoon.

Het antwoord van de ambtenaren was: als u ophoudt met het aangaan van discussies is het huisbezoek eerder klaar. Na het tekenen van het toestemmingsformulier werd de vrouw gevraagd alle kamers te tonen, te beginnen met de slaapkamer. In de slaapkamer moest de vrouw eerst de inhoud van de kledingkast tonen. Dat wilde ze eigenlijk niet. Weigeren mag, zegt de rechercheur, maar dan kan het recht op bijstand *niet* worden vastgesteld. De vrouw opende vervolgens de rechterdeur van de kast wel, maar sloot deze weer snel. Dat was in de ogen van de amb-

tenaren natuurlijk geen 'openen'. Met de linkerdeur van de kast gebeurde hetzelfde, snel open en weer dicht. De ambtenaren vonden dat het huisbezoek onmogelijk werd gemaakt. Zij hoorden bovendien dat M. zei dat hij het ging opnemen omdat hij het dreigend vond waarop de ambtenaren zeiden dat zij het huisbezoek zouden staken, als M. niet zou stoppen met het opnemen. M. bond in en stopte de geluidsopname. Vervolgens opende de vrouw de linker-

Weigeren mag, zegt de rechercheur, maar dan kan het recht op bijstand niet worden vastgesteld

deur nog een keer en er stonden twee zogenoemde big shoppers, gevuld met kleding. Op het verzoek de inhoud te tonen zei de vrouw dat zij dat niet wilde. Na een discussie met de vrouw en M. besloten de rechercheur en de casemanager het huisbezoek te beëindigen, onder aanvoering welke gevolgen dat voor de uitkering zou hebben. Maar de vrouw kreeg nog weer bedenktijd. De vrouw wilde vervolgens toch de spullen in de slaapkamer laten zien. Voorwaarde voor voorzetting van het huisbezoek was wel dat M. van het toneel zou verdwijnen. Terug in de slaapkamer vroegen de heren de inhoud van de tassen in de kledingkast te tonen, waarop de vrouw de inhoud op de grond gooide. Het ging om dameskleding, kinderkleding en herenkleding. De herenkleding was mogelijk van de vader van de vrouw, zo gaf zij te kennen. Toen de vrouw werd

Auteur

1. W.J.M. van Tongeren is advocaat te Twello, info@advocaatvantongeren.nl en heeft noch in die hoedanigheid noch anderszins iets met deze zaak te maken.

Noten

2. CRvB 21 februari 2017, ECLI:NL:CRVB:2017:653.

© Gurza / Shutterstock

gevraagd de schoenen te tonen in de linker kast eindigden de schoenen ook met een vaart op de grond. Toen de vrouw werd gevraagd de andere inhoud van de kast te tonen, was haar antwoord dat zij dat niet wilde en dat de rechercheur en de casemanager zelf maar moesten kijken, op welk aanbod zij niet ingingen. Dat was het einde en om 08.25 uur werd het huisbezoek beëindigd.

De CRvB laat in zijn uitspraak onder de feiten en omstandigheden de (enerverende) huiselijke taferelen uitvoerig de revue passeren, maar in de motivering van zijn uitspraak spelen zij geen rol. De CRvB volstaat met te overwegen dat het van essentieel belang is dat er duidelijkheid bestaat over de woon- en leefsituatie van de vrouw, dat zij die duidelijkheid moest verschaffen en dat er redenen waren voor een onderzoek. Het onderzoek heeft die duidelijkheid niet opgeleverd en de ambtenaren hebben zich kortgezegd niet aantoonbaar misdragen. De stelling van de vrouw dat niet is komen vast te staan dat zij en M. een gezamenlijke huishouding voerden, is niet van belang omdat de vrouw onvoldoende heeft meegewerkt aan het huisbezoek, waardoor al het recht op bijstand niet was vast te stellen.

Juridisch klopt de uitspraak wel. Maar van inlevingsvermogen geeft de uitspraak onvoldoende blijk.

Duidelijk is dat de vrouw zich overvallen voelde. 07.51 uur is ook een lastig tijdstip voor een moeder met een schoolgaand kind, los van de impact die de onverwachte aanwezigheid van twee onbekende mannen in de ochtend op een kind heeft. De vraag is ook of het 'machtsvertoon' in de ochtend strikt nodig was om op die wijze het recht op bijstand vast te stellen. Bij de gemeente Sit-

tard-Geleen was bekend, omdat de vrouw dat zelf had aangegeven, dat zij een nieuwe relatie had. Uit het woord: *nieuwe*, valt op te maken dat die relatie in de aanvangsfase was. Uit de uitspraak valt niet op te maken of in het gesprek van de vrouw met de gemeente op 8 oktober 2013 of bij de aanvraag op 30 oktober 2013 die nieuwe relatie nogmaals aan de orde is geweest, dan wel door de gemeente aan de orde is gesteld, hetgeen niet onvoorstelbaar zou zijn. Ten principale ging het om het bestaan van een gezamenlijke huishouding. Dat is bepalend voor de vraag of de vrouw recht op bijstand had. Die vraag is niet beantwoord vanwege het tumultueus verlopen huisbezoek. Gesteld zou kunnen worden dat de vrouw dat aan zichzelf heeft te wijten. Maar de gemeente heeft er voor gekozen om op een lastig tijdstip aan de deur te komen en daardoor een zeker afbreukrisico te riskeren. Van de vrouw kon niet worden verwacht dat zij blij was op dat tijdstip twee mannen aan de deur te krijgen. Ik zou denken dat meer recht aan de situatie zou zijn gedaan als de vrouw was uitgenodigd voor een gesprek over hoe de relatie met M. zich had ontwikkeld en of er niet al sprake was van het voeren van een gezamenlijke huishouding, gelet ook op waarnemingen in de omgeving van haar woning. Dat zou per saldo een evenredigere en proportionele actie zijn geweest. Daarin zou de CRvB een reden hebben kunnen zien voorbij te gaan aan het niet kunnen vaststellen van het recht op bijstand vanwege het tumultueus verlopen huisbezoek en het principale punt van de gezamenlijke huishouding wél te beoordelen. Eén ding is duidelijk. Dit soort indringende 07.51 uur bezoeken zijn verleden tijd als het arbeidsvrij inkomen ter zijner tijd een feit wordt. •